

ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра менеджменту, маркетингу та підприємництва

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять з дисципліни

ОК 7. – «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»

для здобувачів вищої освіти другого

(магістерського) рівня

за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Вінниця – 2023

ІВАНЮТА П.В. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Публічне адміністрування» для здобувачів другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 Менеджмент. Вінниця. ВКІ 2023. 63с.

Методичні рекомендації до практичних занять розглянуто та схвалено на засіданні кафедри кафедри менеджменту, маркетингу та підприємництва

Протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри менеджменту,

маркетингу та підприємництва _____ к.е.н. Стелла ПИРІЖОК

«30» серпня 2023 р.

Вступ

Проблема відносин бізнесу, влади і суспільства завжди була однією з найбільш актуальних у вітчизняній, так і в закордонній науці та практиці управління. До початку ХХІ ст. стало очевидно, що сфери та інтереси бізнесу і політики, політики і суспільства, ринку і суспільства стали все більше відокремлюватись один від одного. Нові реалії вимагали застосування нових підходів до управління: заміни традиційних способів управління, що базувалися на застосуванні владних повноважень та чітких бюрократичних процедур, на такі, що зорієнтовані на надання якісних публічних послуг.

Переосмисленню змісту і спрямованості реформ публічного адміністрування з позицій подальшого вдосконалення демократії і розвитку правової держави сприяють кардинальні зміни в зовнішньому глобалізованому світі, що відбуваються на початку ХХІ ст., й зокрема, трансформація сутності та ролі держави в суспільстві, розвиток інформаційних технологій, незадоволення громадян досить жорсткими бюрократичними формами державного управління.

Саме тому, засвоєння дисципліни «Публічне адміністрування» є надзвичайно важливим для здобувачів вищої освіти.

Дисципліна «Публічне адміністрування» забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти магістерського рівня і разом з іншими дисциплінами формує інтегрований підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців високої кваліфікації.

Методичні вказівки для вивчення дисципліни містять матеріал, який логічно та послідовно розкриває зміст основних тем курсу, завдання для поглибленого засвоєння питань тем, а також завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Основою для складання методичних вказівок стала базова література (підручники, навчальні посібники, монографії).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Нормативна (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Нормативна для студентів спеціальності 073 «Менеджмент»
Семестр	I
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість змістових модулів	2
Лекції , годин	18
Практичні / семінарські, годин	18
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота , годин	80
Вид контролю:	екзамен

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Публічне адміністрування» є оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Публічне адміністрування» є:

- вивчити теоретичні засади у сфері публічного адміністрування;
- розвинути розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;
- засвоїти суть, закони, принципи і механізми публічного адміністрування в розвитку суспільства;
- опанувати основи методології, технології та оволодіти методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- опанувати основи методології, технологіями та оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально-цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;
- сформувані вміння розробляти та впроваджувати заходи із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери.

2.3. Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

2.3.2. Спеціальні компетенції

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей міжнародних стандартів.

СК 3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного менеджменту.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

2.4. Програмні результати навчання

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачених умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН 8. Застосовувати спеціальне програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.

ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організаціями (підрозділом).

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування

Тема 2. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер

Тема 3. Громадянське суспільство у публічному адмініструванні

Тема 4. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада

Тема 5. Роль публічного адміністрування у правовідносинах власності в Україні

Тема 6. Публічне адміністрування на період децентралізації в Україні

Тема 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Тема 8. Цінності та «дерево цілей» публічного адміністрування

Тема 9. Публічне адміністрування та економіка

Тема 10. Роль публічного адміністрування при здійсненні тендерних закупівель

Тема 11. Результативність та ефективність публічного адміністрування

Теми практичних занять (денна / заочна форма навчання)

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	2	Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування <i>Тема практичного заняття 1.</i> Характеристика органів центральної та місцевої влади	2	2
2	4	Тема 2. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер <i>Тема практичного заняття 2.</i> Обґрунтування тенденцій соціальної відповідальності. Розрахунок податкових платежів	2	
3	6	Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування <i>Тема практичного заняття 3.</i> Аналіз показників адміністративно-територіальних одиниць	2	2
4	8	Тема 4. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада <i>Тема практичного заняття 4.</i> Характеристика органів центральної та місцевої влади	2	2
6	12	Тема 5. Публічне адміністрування на період децентралізації в Україні <i>Тема практичного заняття 6.</i> Особливості фінансування процесів децентралізації	2	
7	15	Тема 6. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень <i>Тема практичного заняття 7.</i> Складання кошторисів доходів і витрат	2	
8	17	Тема 7. Цінності та «дерево цілей» публічного адміністрування <i>Тема практичного заняття 8.</i> Побудова дерева цілей і визначення ефективності об'єкта	2	
10	21	Тема 8. Роль публічного адміністрування при здійсненні тендерних закупівель <i>Тема практичного заняття 10.</i> Планування закупівель під час тендерів. Спрощені закупівлі. Нецінові критерії та вартість життєвого циклу. Укладання договорів про закупівлю	2	
11	24	Тема 9. Результативність та ефективність публічного адміністрування <i>Тема практичного заняття 12.</i> Формування Звіту щодо виконання бюджетів	2	2
Разом			18	8

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Публічне адміністрування як системне явище в суспільстві

Тема 1. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування

Тема практичного заняття 1. Характеристика органів центральної та місцевої влади

Мета: ознайомитися з теоретико-методологічними засадами публічного адміністрування; вміти визначати основні завдання публічного адміністрування на сучасному етапі.

Завдання:

1. На основі аналізу зарубіжних та вітчизняних наукових джерел розкрити поняття публічного адміністрування та публічного управління, визначити основні чинники, що вплинули на їх появу у різних країнах.

2. Уявлення про систему національних інтересів, розуміння їх внутрішньої ієрархії, механізмів формування і функціонування дозволяє визначити елементи політики національної безпеки, зокрема національні інтереси та національні цілі, що є більш рухомими, ніж попередньо зазначені елементи. До національних інтересів належать мотиваційні установки, сформульовані державною владою і орієнтовані на досягнення моделі переважно майбутнього стану суспільства і держави відповідно до усвідомлених національних інтересів.

Сформулюйте на власну думку за ступенем важливості та тривалістю досягнення (від стратегічних цілей до короткострокових) основні національні цілі та інтереси країни (мінімум три). При виконанні завдання необхідно використовувати діючі нормативно-правові акти та законопроекти, напроти кожної цілі потрібно зазначити, які статті нормативно-правових актів допомогли визначити відповідну національну мету та інтереси країни.

3. Зробіть висновки щодо відповідності наявного переліку національних цілей та інтересів, що зазначені у чинному законодавстві та нормативно-правових актах, сформованим на власну думку пріоритетним цілям та інтересам країни. Чи збіглися

ваша та позиція органів влади, що відображена у державних документах, відповідь прокоментуйте.

4. Заповніть табл. 2. За рахунок розподілу за класифікаційними ознаками національних інтересів або з самостійно сформованого переліку, або відповідно до запропонованого викладачем.

Таблиця 2 – Результати аналізу національних інтересів за класифікаційними ознаками

<i>1. За часом задоволення національних інтересів</i>			
Запити	Потреби	Першочергові інтереси	Інші
<i>2. Стосовно суб'єкта, який має здійснити відповідні дії</i>			
Людина	Держава	Громадські організації	Різноманітні самоврядні структури
<i>3. Запити, потреби та інтереси, які притаманні всім членам суспільства</i>			
Усі громадяни держави		Окремі верстви населення	
<i>4. Запити, потреби й інтереси, що різняться за своїм характером</i>			
Матеріальні		Духовні	
<i>5. За ступенем важливості</i>			
Життєво важливі національні інтереси	Важливі національні інтереси		Інші національні інтереси
<i>6. За ступенем пріоритетності</i>			
Пріоритетні національні інтереси	Потенційно пріоритетні національні інтереси		Звичайні національні інтереси
<i>7. За рівнем прояву</i>			
Внутрішні національні інтереси		Зовнішні національні інтереси	
<i>8. За ступенем стійкості</i>			
Стратегічні національні інтереси, які сприяють досягненню національного ідеалу (єдності суспільного, національного та морального ідеалів)	Тактичні національні інтереси		Оперативні національні інтереси

5. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи до публічного адміністрування.

У рамках соціально-інженерного підходу, з певними модифікаціями, що продовжують традиції наукового менеджменту, співіснує безліч відмінних один від одного напрямів. Але за всіх відмінностей в частковостях і конкретних питаннях соціально-інженерний та гуманітарний підходи до публічного адміністрування об'єднує загальна орієнтація на пошук оптимальних моделей публічного адміністрування і раціоналістичного розв'язання виникаючих перед суспільством проблем за допомогою вдосконалення, модернізації вже існуючих механізмів.

Таблиця 3 – Основні методологічні підходи до публічного адміністрування

Соціально-інженерний	Гуманітарний
1	2
<p>Одним із провідних представників вважається американський дослідник Дж. Кейден. Для нього є характерним органічне поєднання урахування як чисто управлінських, так і культурно-історичних чинників та установок, оскільки адміністративна субкультура, на його думку, є продуктом не лише економічних, але й етичних та інших соціокультурних чинників. В її сферу входять не лише питання суто організаційних змін, але також і чинники, що визначають політичний, економічний та соціальний розвиток. Він вважає, що якість управління вимірюється як кількісними, так і якісними характеристиками, які визначаються вимогами адміністративної системи, її ресур-сами, ступенем задоволеності клієнтури досягнутими результатами та кількістю ви-трат і дисфункцій, породжених її діяльністю. Як зазначає Дж. Кейден, нерідко погане управління зводило нанівець прогрес, досягнутий у сфері політики, технології, соціальних ідей і культури. А підвищення рівня і якості управління, на його думку, передбачає усунення перешкод для діяльності управлінського апарату з боку середовища, здійснення структурних змін, зміни в індивідуальних або групових установах.</p>	<p>Джерела підходу виходять з теорії людських відносин, прихильники дотримуються тієї думки, що в сучасному швидко змінному світі бюрократизація владних структур, у багато разів підсилююча негнучкість та інертність механізмів ухвалення і реалізації політичних рішень, має як наслідок зниження ефективності та дієздатності цих структур. Вони виявляються нездатними достатньо оперативно реагувати на нові проблеми та потреби й ухвалювати відповідні рішення.</p> <p>Прихильники гуманітарного під-ходу одностайні в критиці існуючих форм і методів публічного адміністрування. Як негативні чинники вони зазначають тенденції сучасних бюрократичних організацій до гігантизму, боротьби за сфери впливу, завелику централізацію системи публічного адміністрування. За такого стану речей, згідно з їхньою точкою зору, особливо важливим є додання самостійного значення людським чинникам в управлінні, його гуманізації.</p>

На основі аналізу даних табл. 3 виділити переваги та недоліки сучасних методологічних підходів до публічного адміністрування. Надати обґрунтовану відповідь, прихильником якого підходу ви є.

Опрацювати теоретичні питання

1. Поняття «публічне адміністрування» і «державне управління». Публічне адміністрування як предмет наукових досліджень.
2. Завдання і принципи публічного адміністрування.
3. Функції, форми і методи публічного адміністрування.
4. Формування та розвиток системи публічного адміністрування України.

Теми рефератів

1. Система публічного адміністрування в Україні: загальна характеристика.
2. Державні (адміністративні) послуги: поняття і класифікація.
3. Предмет і методологічна основа публічного адміністрування.
4. Публічне адміністрування як системне явище.
5. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція.

Питання для самоперевірки

1. Що вивчає курс «Публічне адміністрування»?
2. Завдання і мета курсу «Публічне адміністрування».
3. Взаємозв'язок курсу «Публічне адміністрування» з іншими навчальними дисциплінами.

Тестові завдання:

1. Чи існує потреба на сучасному етапі розвитку суспільства у публічному адмініструванні:
 - а) так;
 - б) ні.
2. Чи можна в суспільстві розмежувати управління та адміністрування:
 - а) так;
 - б) ні?
3. Саморегулювання діяльності органів влади у взаємодії із громадянами щодо досягнення встановлених національних цілей та інтересів існує лише у спеціально створених умовах:
 - а) так;
 - б) ні.
4. Знайдіть відповідність зв'язку системи публічного управління різних країн у взаємодії зі специфічними інститутами, наприклад:
 - 1) племінні інститути;
 - 2) релігійні особливості;
 - 3) громадські об'єднання;

4) окремі об'єднання з області культури та спорту, що наділені певними функціями державних органів;

- а) Україна;
- б) Куба;
- в) Росія;
- г) Саудівська Аравія;
- д) певні країни тоталітарного соціалізму;
- е) країни Африки;
- є) Франція;
- ж) Іран;
- з) окремі райони Латинської Америки;
- і) Катар і Оман.

5. Територіальні публічні колективи розрізняють за складом, масштабами та формами, знайдіть відповідність:

- 1) міжнародні співтовариства;
- 2) державно організоване суспільство;
- 3) територіальні (національно-територіальні) автономні утворення;
- 4) громадські муніципальні утворення;
- а) багатостороннє агентство з гарантій інвестицій;
- б) організація об'єднаних націй;
- в) Корейська Народна Демократична Республіка;
- г) Світова організація торгівлі;
- д) Демократична соціалістична республіка Шрі-Ланка;
- е) Київ;
- є) Автономна республіка Крим;
- ж) Королівство Нідерландів;
- з) Бюльбюла;
- і) Острови Соломона.

Тема 2. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер

Тема практичного заняття 2. Обґрунтування тенденцій соціальної відповідальності

Мета: ознайомитися з особливостями поведінки людей в економічній та політичній сферах; вміти розрізняти публічну сферу і публічну політику.

Завдання:

1. Надайте відповідь, чи намагається чинний уряд займатись достатньо великою кількістю проблем? Відповідь обґрунтуйте на прикладі уряду певної країни.

2. Поясніть, намалювавши схему, яким чином уряд впливає на поведінку приватного сектору своїми регуляціями, податками та дотаціями? Наведіть приклади впливу у різних сферах господарської діяльності. Розглядаючи ситуацію із запровадження мита на ввезення імпортованих авто, обґрунтуйте власну думку щодо питання, чи відчуває споживач втручання урядом у ринкові процеси.

3. Протекціонізм та лобізм в умовах жорсткої конкуренції. Визначити актуальність протекціоністських заходів уряду країни у кризовий період. Поясніть, чи варто приділяти на законодавчому рівні значення поняттю "лобізм", які його переваги та недоліки. Яким чином пов'язані протекціонізм та лобізм в умовах жорсткої конкуренції, відповідь обґрунтуйте та наведіть приклад.

4. Публічне адміністрування в соціальній та економічній сферах. На основі даних результатів економічного розвитку об'єкта управління, що надано викладачем або самостійно знайдено у наслідок виконання самостійної роботи студентом, зробити системний аналіз суспільно-політичного та соціально-економічного стану. Також здійснити аналіз стану і динаміки суб'єкта публічного адміністрування, зробити відповідні висновки з використанням статистичної інформації.

Опрацювати теоретичні питання

1. Системні характеристики публічного адміністрування.
2. Особливості застосування системного підходу, теорії соціальної самоорганізації у публічному адмініструванні.

3. Професійна підготовка державно-управлінських кадрів у контексті сучасних тенденцій.
4. Теорія соціальних мереж і можливості її застосування у публічному адмініструванні.
5. Соціальна сфера: публічне адміністрування та людина; публічне адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство.
6. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
7. Публічна сфера – єдність економічної, соціальної та політичної сфер.
8. Атрибутивні та функціональні особливості публічної сфери в Україні.
9. Функції публічної сфери.

Теми рефератів

1. Ієрархічні аспекти етнонаціональної структури українського суспільства.
2. Гуманістичні традиції та сучасний стан міжнаціональних відносин в Україні.
3. Елементи етнонаціональної структури українського суспільства та їх функціональний взаємозв'язок.
4. Характеристика моделей соціальної політики.
5. Публічна служба в країнах ЄС.
6. Дія ринкових принципів у політичній сфері.
7. Трансформація держави і еволюція публічного адміністрування в умовах глобалізації (актуалізація європейського досвіду для України).
8. Публічна сфера і публічна політика.
9. Пріоритетні напрями запровадження зарубіжного досвіду у вітчизняну сферу державного управління.

Питання для самоперевірки

1. Назвіть основні теорії та школи управління суспільством і країною.
2. Визначте етапи історичного розвитку теорії та школи управління суспільством.
3. Особливості закордонного досвіду управління державою і суспільством.
4. Охарактеризуйте публічне управління у неокласичній теорії.

5. Специфіка поведінки людей в економічній та політичній сферах.
6. Дія ринкових принципів у політичній сфері.
7. Взаємозв'язок публічної сфери і публічної політики.
8. Публічне адміністрування та суспільство.

Тестові завдання:

1. Для держави публічна сфера становить своєрідний "інноваційний соціальний інкубатор", який дозволяє за рахунок новітніх соціальних технологій покращувати відомі недоліки державних інститутів, оптимізувати соціальний механізм взаємодії держави та громадянського суспільства і підключати ресурс громадянських ініціатив до формування державної політики:

- a) так;
- б) ні.

2. Публічна сфера становить єдність інноваційно-інвестиційної, соціальної та політичної сфер:

- a) так;
- б) ні.

3. Теорія політичних мереж стає основою формування двосторонньої моделі "зв'язку із громадськістю" в політиці та державному управлінні:

- a) так;
- б) ні.

4. Встановіть відповідність державних соціальних стандартів та гарантій, які забезпечують реалізацію соціальної політики держави:

- 1) нормативи витрат (фінансування);
- 2) прожитковий мінімум;
- 3) державні соціальні стандарти;
- 4) соціальні норми і нормативи;
- 5) державні соціальні гарантії;

a) встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми, і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій;

б) це встановлені законами мінімальні розміри оплати праці, доходів громадян, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, розміри інших видів соціальних виплат, встановлені законами та іншими нормативно-правовими актами, які забезпечують рівень життя не нижчий від прожиткового мінімуму;

в) базовий державний соціальний стандарт вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини та збереження його здоров'я, набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціокультурних потреб особистості;

г) це показники необхідного споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг та забезпечення медичними, освітніми, житлово-комунальними, соціально-культурними послугами;

д) це показники поточних і капітальних витрат із бюджетів усіх рівнів на забезпечення задоволення потреб на рівні, не нижчому від державних соціальних стандартів і нормативів.

5. Визначте переваги та недоліки застосування протекціоністських заходів із метою захисту внутрішнього виробництва в період кризи:

1) переваги застосування явно протекціоністських заходів;

2) недоліки політики протекціонізму;

а) імовірність виникнення внутрішніх монополій;

б) уповільнення економічного зростання;

в) захист молодих галузей;

г) для деяких країн надходження від мит і тарифів складають значущу частку від усіх надходжень до держскарбниці;

д) запобігання зростанню безробіття;

е) торговельні війни;

є) безпека, оскільки деякі галузі є стратегічно-важливими для держави і не повинні бути підконтрольні іноземним компаніям;

ж) подорожчання національної продукції.

Тема 3. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування

Тема практичного заняття 3. Аналіз показників адміністративно-територіальних одиниць

Мета: ознайомитися з основними характеристиками громадянського суспільства; вміти визначати місце і функції громадських організацій у публічному адмініструванні.

Завдання:

Проаналізувати показники адміністративно-територіальних одиниць за минулий рік. На підставі даних, наведених у таблиці 1, розрахувати найважливіші аналітичні показники за кожною територією. За значенням аналітичних показників визначити рейтинги територій щодо формування бази доходів. Результати розрахунків занести у таблицю 2. Зробити висновки.

Таблиця 1 – Показники адміністративно-територіальних одиниць

Показники	Райони			
	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄
Кількість населення, тис. осіб	3,4	1,8	3,4	1,3
Надходження до загального фонду бюджету, тис. грн.	382,0	115,7	225,1	205,8
Надходження доходів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, тис. грн.	236,6	76,2	88,2	56,2
Надходження місцевих податків і зборів, тис. грн.	5,3	2,9	2,8	6,5
Виконання бюджету, %	90	88	96	105

Таблиця 2 – Визначення рейтингу територій

Аналітичні показники та рейтинг	Райони							
	P ₁		P ₂		P ₃		P ₄	
	Значення показника	Рейтинг						
Питома вага доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, %								
Питома вага місцевих податків і зборів, %								

Надходження на душу населення, грн.								
Виконання бюджету, %								
Рейтинг району								

Опрацювати теоретичні питання

1. Завдання соціальної політики держави в умовах ринкової економіки.
2. Функції держави і суспільства в здійсненні соціальної політики.
3. Держава в системі суб'єктів соціальної політики.
4. Організаційно-правове забезпечення реалізації соціальної політики.
5. Перелік основних соціальних прав і свобод людини в міжнародних нормативно-правових документах.
6. Залежність формування і здійснення соціальної політики від політичних і економічних факторів.

Теми рефератів

1. Ієрархічні аспекти етнонаціональної структури суспільства.
2. Гуманістичні традиції та сучасний стан міжнаціональних відносин в Україні.
3. Елементи етнонаціональної структури українського суспільства та їх функціональна пов'язаність.
4. Характеристика моделей соціальної політики.
5. Державна політика регулювання соціально-трудова відносин і доходів населення.
6. Соціальна структура суспільства.

Питання для самоперевірки

1. Визначте основні характеристики громадянського суспільства.
2. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин.
3. Місце і значення громадських організацій у публічному адмініструванні.
4. Охарактеризуйте організаційну структуру публічного органу.

Тестові завдання:

1. Публічне адміністрування, в першу чергу, стосується:

- а) організації розбудови громадянського суспільства;
- б) ефективного функціонування всієї системи політичних інституцій;
- в) забезпечення відкритості результатів діяльності публічних осіб;
- г) управління недержавним сектором економіки; д) усі відповіді хибні.

2. Громадянське суспільство – це та частина суспільства, яка:

- а) є частиною структури політичної влади;
- б) нівелює приватні інтереси;
- в) гарантує досягнення політичних цілей;
- г) гарантує недоторканість приватного життя;
- д) усі відповіді хибні.

3. З ініціативою про створення органу самоорганізації населення можуть звертатися:

- а) політичні партії;
- б) політичні лідери;
- в) збори жителів за місцем проживання;
- г) окремі мешканці території;
- д) усі відповіді хибні.

4. Основою особистісної свободи в умовах громадянського суспільства є:

- а) високий рівень розвитку технологій;
- б) державне всевладдя в економічній сфері;
- в) приватна власність;
- г) відділення церкви від держави;
- д) усі відповіді хибні.

5. Основними завданнями органів самоорганізації населення є:

- а) ріст політичної активності населення;
- б) контроль за владою;
- в) участь мешканців у вирішенні питань місцевого значення;
- г) усі відповіді вірні;
- д) усі відповіді хибні.

Тема 4. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада

Тема практичного заняття 4. Характеристика органів центральної та місцевої влади

Мета: ознайомитися з механізмами взаємодії влади та публічного адміністрування; вміти визначати склад законодавчої, виконавчої та судової влади, а також поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування; знаходити співвідношення державного управління та місцевого самоврядування.

Завдання:

1. Суспільство – це упорядкований спосіб співіснування великої сукупності людей. Для розуміння особливостей його функціонування необхідно розуміти його структуру в цілому. Суспільству притаманна багатоманітність та плюралізм, оскільки всі члени суспільства різні. Відповідно до розподілу суспільства на складові визначте основні складові елементи системи взаємодії суб'єктів у публічному адмініструванні та намалюйте схему.

2. На основі визначених суб'єктів системи публічного адміністрування заповніть табл. 1.

Зробіть висновки щодо отриманих особливостей складових секторів суспільства.

Таблиця 1 – Розподіл та взаємопроникнення секторів суспільства

	Приватний сектор	Публічний сектор
Комерційний сектор		
Некомерційний сектор		

На основі отриманого переліку особливостей складових суспільства розкрийте поняття "плюралізм суспільства" таким чином, щоб відобразити всю багатогранність інтересів, професій тощо.

3. Наприкінці XX ст. та початку XI ст. держава залишається важливим роботодавцем. Поясніть, як слід до цього ставитись. Чи мають люди бути більше

зайняті у приватному секторі або з точки зору стійкого розвитку суспільства це не є важливо? Обґрунтуйте власну думку та наведіть приклади.

4. Здійснити аналіз визначення "демократія", встановити її вади, запропонувати перелік заходів щодо усунення означених недоліків із метою ефективного функціонування в державі. Розглянути основні сучасні теорії демократії, зокрема такі, як: ліберальна, ідентарна (колективістська) та плюралістична.

5. Муніципальна публічна влада.

- Намалюйте схему, яким чином здійснюється розподіл публічної влади, обов'язково відобразіть територіальну організацію влади в Україні.

- Чи існує, на вашу думку, відмінність понять "муніципальна влада" та "влада місцевого самоврядування", поясніть власну думку?

- Визначте основні сфери управління та компетенції місцевого самоврядування з наведенням прикладів.

- Виділіть найголовніші особливості влади місцевого самоврядування.

- Встановіть, у чому полягає відмінність представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування, пояснивши власну думку та заповнивши табл. 2.

Таблиця 2 – Порівняння представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування

№ з/п	Ознака	Органи місцевого самоврядування	
		представницькі	виконавчі
1	Збіжності		
2	Відмінності		
3	Функції, що виконують		
4	Приклад		

6. Органи самоорганізації населення. Поясніть, що становлять органи самоорганізації населення, у чому полягає їх функціональне зобов'язання. Чи існує різниця між загальними зборами громадян та органами самоорганізації населення? Встановіть їх компетенції та повноваження, зробіть висновки.

Опрацювати теоретичні питання

1. Публічне адміністрування та влада.

2. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.

3. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада.
4. Структура органів публічної влади на центральному, регіональному і локальному рівнях.
5. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні.
6. Значення і місце територіальної громади у системі місцевого самоврядування.
7. Значення та місце представницьких органів у системі місцевого самоврядування.
8. Значення і місце виконавчих органів і голів місцевих громад у системі місцевого самоврядування.
9. Система органів державної влади на регіональному і локальному рівнях.

Теми рефератів

1. Поняття форми державного правління: форма адміністративного управління, структура держави, державний лад.
2. Повноваження органів державної влади: поняття і класифікація.
3. Правовий статус державних службовців: загальна характеристика.
4. Реформа державної служби: мета, завдання та основні напрями.
5. Оптимізація системи центральних органів виконавчої влади в контексті адміністративної реформи.
6. Політична влада та її легітимність.
 1. Основні принципи державної регіональної політики та її складові.
 2. Нова державна регіональна політика – основа для сучасного регіонального розвитку України.
 3. Міжнародні стандарти публічного управління на регіональному та місцевому рівнях і можливості їх імплементації в Україні.
 4. Пріоритети регіонального розвитку в Україні.
 5. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в системі національного та регіонального управління процесами суспільного життя в умовах надзвичайних ситуацій.

Питання для самоперевірки

1. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.

2. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади.
3. Сучасний досвід організації публічної влади у зарубіжних країнах.
4. Конституційні засади співвідношення законодавчої та виконавчої гілок державної влади в Україні.
5. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування.
6. Основні чинники формування місцевого самоврядування.
7. Актуальні проблеми розвитку місцевого самоврядування в Україні.
8. Зміст, місце і значення регіонального управління у загальній системі державного управління.

Тестові завдання:

1. Публічний сектор ширше поняття "держава":
 - а) так;
 - б) ні?
2. Питому вагу приватного сектору в суспільстві вимірюють чи-сельністю підприємств або робітників, які належать до публічної сфери:
 - а) так;
 - б) ні.
3. Головні завдання публічного сектору полягають в управлінні та адмініструванні:
 - а) так;
 - б) ні.
4. Визначте приналежність до певного сектору економіки:
 - 1) приватний сектор;
 - 2) публічний сектор;
 - 3) комерційний сектор;
 - 4) некомерційний сектор;
 - а) державні, громадсько-правові та муніципальні заклади і департаменти;
 - б) приватні підприємства;
 - в) державні підприємства;
 - г) громадські організації.

5. Встановіть відповідність основних теорій, що розглядають втручання держави в економіку, до їх особливостей:

- 1) теорії регулювання;
- 2) теорії вільного підприємництва.
 - а) капіталістична теорія за сутністю своєю є стабільною;
 - б) попит необхідно регулювати, щоб збільшити зайнятість;
 - в) економічні цикли залежать від коливання темпів зростання грошової маси;
 - г) збільшення інвестицій забезпечує ріст грошової маси;
 - д) більшість економічних проблем пов'язано з недостатнім попитом.

Тема 5. Публічне адміністрування на період децентралізації в Україні

Тема практичного заняття 5. Особливості фінансування процесів децентралізації

Мета: ознайомитися з процесами і результатами децентралізації в Україні на прикладі виконання бюджетів.

Завдання:

На основі звітних даних про виконання бюджету (таблиця 1) здійснити розрахунки показників оцінки фінансового стану бюджету кожної адміністративно-територіальної одиниці. Визначити рейтингове місце кожної адміністративно-територіальної одиниці за показниками оцінки фінансового стану (таблиця 2). Зробити висновки.

Таблиця 1 – Звітні показники виконання бюджетів адміністративно-територіальних одиниць

Показники	Адміністративно-територіальні одиниці			
	A ₁	A ₂	A ₃	A ₄
Кількість населення, тис. осіб	109	132,6	114,5	99,8
Доходи бюджету, тис. грн.	43580	117878	90066	36236
Виконання бюджету, %	102	99	107	141,2
Доходи, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, тис. грн., - всього,	5947	11930	7628	12856
в тому числі:				
- загальний фонд	651	1386	89	669
- надходження бюджету розвитку	1148	1769	3017	1189
Недоїмка з платежів до місцевого бюджету, тис. грн.	2040	980	460	1600
Кредиторська заборгованість бюджету, тис. грн.	4359	4739	4848	3517

Таблиця 2 – Оцінка фінансового стану адміністративно-територіальних одиниць

Показники для оцінки фінансового стану	Адміністративно-територіальні одиниці та їх рейтинги							
	A ₁	P ₁	A ₂	P ₂	A ₃	P ₃	A ₄	P ₄
Виконання бюджету, %								
Доходи на душу населення, грн.								
Доходи, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів на душу населення, грн.								
Надходження бюджету розвитку на душу населення, грн.								
Питома вага недоїмки, %								
Кредиторська заборгованість на душу населення, грн.								
Підсумковий рейтинг								

1. Розрахувавши та взявши за основу середні значення коефіцієнтів росту (зниження) надходжень податку з громадян та плати за оренду землі за попередні роки, визначити прогнозні коефіцієнти росту та обсяги надходжень цих податків на плановий рік у районний бюджет.

Дані для розрахунків:

Таблиця 1 – Показники для розрахунку податкових платежів

Показники	Роки			
	1	2	3	4
Фонд оплати праці (тис. грн.)	320	480	540	620
Відсоток вилучення податку з доходів громадян	13	13	15	15
Землі, надані в оренду, га	380	430	570	690
Середня грошова оцінка землі, тис. грн./га	4,0	4,0	4,0	4,0
Ставка орендної плати за використання земель державної власності (% від грошової оцінки)	1,0	1,0	1,0	1,0

Результати розрахунків занести у таблицю 2.

Таблиця 2 – Прогнозування доходів на наступний рік

Види податків та коефіцієнти їх росту	Роки				Прогноз на наступний рік
	1	2	3	4	
Податок з доходів громадян					
Kt	x				
Плата за оренду землі					
Kt	x				

2. Розрахувати середньорічний темп приросту та прогноз надходжень місцевих податків і зборів у міський бюджет на наступний рік. Занести результати розрахунків у таблицю 3.

Таблиця 3 – Прогноз надходжень місцевих податків і зборів у міський бюджет

Місцеві податки і збори	Роки					Прогноз на наступний рік
	1	2	3	4	5	
Туристичний збір, тис. грн.	15	18	23	28	32	x
Податок на нерухоме майно, тис. грн.	1250	1380	1420	1540	1570	x
Збір за місця для паркування транспортних засобів, тис. грн.	180	230	255	283	295	x
Збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, тис. грн.	680	910	1125	1280	1335	x
Реструктуризована заборгованість за місцевими податками і зборами, тис. грн.	-	15	18	21	17	x
Разом надходжень, тис. грн.	?	?	?	?	?	?
Коефіцієнт приросту	x	?	?	?	?	?

Опрацювати теоретичні питання

1. Основні ознаки ринкової соціально орієнтованої економіки.

2. Основні напрями державного регулювання економіки.
3. Публічне адміністрування сфери економіки.
4. Електронні адміністративні послуги та критерії оцінювання якості їх надання.
5. Основні поняття та визначення «електронного адміністративного регламенту». Категоризація та опис адміністративних регламентів і процесів.
6. Моделі та етапи впровадження електронного урядування в Україні.
7. Критерії оцінювання та вимоги до веб-сайтів органів влади.

Теми рефератів

1. Вибір стратегії трансформації економіки для України.
2. Гнучкий і жорсткий курс економічної політики.
3. Особливості економічних функцій сучасної української держави.
4. Макроекономічні показники: характеристика та практичне застосування.
5. Економічне зростання: фактори, критерії, показники.
6. Ефективність економіки: поняття та показники розрахунків.
7. Стратегічні пріоритети перетворень української економіки у контексті європейського вибору.
8. Поняття, принципи та інформаційно-технологічні аспекти електронного урядування.

Питання для самоперевірки

1. Основні характеристики сучасної економічної системи.
2. Публічне адміністрування промисловості та фінансів; підприємницької діяльності.
3. Проблеми становлення електронного уряду й електронного урядування в Україні.
4. Характеристики, основні завдання, функції та переваги електронного документообігу.
5. Порядок застосування електронного цифрового підпису та здійснення електронного документообігу в органах влади.

6. Основні функції Інтернет-порталу. Склад інформаційного забезпечення Інтернет-порталу органу державного управління.

Тестові завдання:

1. За кордоном (у країнах США, Канаді, Великобританії, Північній Ірландії) існує думка, що діяльність органів місцевого самоврядування підпорядкована діяльності підприємств та організацій, що розташовані на території міст-мегаполісів та має задовольняти суспільні інтереси громадян:

- а) так;
- б) ні.

2. Публічне управління в Україні виступає в сучасних умовах як цілеспрямований організуючий та регулюючий вплив держави через систему органів влади та посадових осіб на суспільні процеси та діяльність людей:

- а) так;
- б) ні.

3. Недоліки механізму державного управління та зворотного зв'язку публічного адміністрування та шляхів їх визначення полягають у тому, що державні службовці намагаються отримати матеріальні вигоди як за рахунок суспільства в цілому, так і окремих осіб, що бажають прийняття певних рішень. Бюрократи та лобісти, беручи участь у політичному процесі прощовхують такі рішення, які гарантують їм отримання економічної ренти за рахунок суспільства. Політики зацікавлені у рішеннях, які забезпечують явні та швидкі вигоди:

- а) так;
- б) ні.

4. Аналізуючи недоліки державного управління та зворотного зв'язку публічного адміністрування встановіть відповідність заходів з реформування державного апарату:

- 1) спрощення;
- 2) децентралізація;
- 3) делегування;

а) передача законодавчої та адміністративної відповідальності від центрального до регіональних органів влади для того, щоб наблизити владу до реального життя та існуючих проблем у суспільстві;

б) збільшення відповідальності та можливостей для приватних осіб і адекватне їх звуження для держави;

в) оптимізація роботи бюрократичних закладів шляхом усунення дублюючих одна одну організацій.

5. У механізмі публічного адміністрування суттєву роль відіграє інформаційне забезпечення адміністрування, яке залежить від швидкості руху інформації за всією вертикаллю влади, втрати відомостей на цьому шляху, здатності зберігати свою адекватність. Встановіть відповідність виду інформації її складовим, що відображаються у процесі циркуляції інформації у комунікаціях державних організацій:

1) вхідна інформація;

2) вихідна інформація;

а) збір достовірних відомостей про реальний стан справ, зберігання цих даних у банку даних;

б) нормативні документи та регулятивні рішення, що визначають порядок поведінки окремих громадян та організацій з метою конструктивного впливу на суспільну життєдіяльність;

в) розподіл між структурними підрозділами та посадовими особами, переробка та аналіз.

Тема 6. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

Тема практичного заняття 6. Складання кошторисів доходів і витрат

Мета: ознайомитися з процесом прийняття управлінських рішень в публічному адмініструванні; вміти визначати послідовність етапів прийняття рішень та динаміку виконання рішень.

Завдання:

1. Дайте відповідь, чи має конкуренція відігравати роль у процесі прийняття рішень між державними інститутами, власну думку обґрунтуйте.

2. Чи може населення однієї країни мати різні цінності та цілі за регіонами? Відповідь аргументуйте та наведіть приклади. Вкажіть, за яких обставин може виникнути означена ситуація.

3. Визначити тип моделі прийняття управлінських рішень в органах влади, охарактеризувати особливості визначеного підвиду, вказати шляхи усунення виявлених недоліків, означені ситуації доповніть специфічними ознаками, що відповідають певній моделі прийняття управлінських рішень в органах влади:

- у Верховній Раді відбулось прийняття законопроекту впродовж двох читань, який стосується додаткових виплат пільговикам пенсію-нерам-інвалідам;

- президент назначає голову місцевої державної адміністрації;

- президент приймає рішення щодо відставки голови державної адміністрації Тернополя, обґрунтуйте власну позицію;

- президент признає за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України;

- громадяни подали до громадської організації подання із проханням пролобіювати його на рівні міської державної адміністрації;

- персонал підприємства звертається до керівництва покращити умови праці;

- депутати Верховної Ради сформулювали постанову щодо усунення недоліків у законопроекті;

- керівництво підприємства приймає рішення щодо зміни організаційної структури;

- громадянин Петров А. М., висловлюючи позицію усіх жителів будинку звернувся до представників комунального господарства з проханням посили активність щодо благоустрою прибудинкової території;

- Кабінет Міністрів подав законопроект на розгляд до комітету Верховної Ради.

4. Динаміка прийняття та виконання рішень. Реалізація державного рішення – логічне продовження його прийняття. Процес прийняття рішень триває до виконання, в сенсі уточнення формулювання проблеми, цілей і пріоритетів, внесення коректив у

реалізований проект, пов'язаних із використанням нововиявлених можливостей і потреб певної модифікації проекту. Досвід показує, що будь-яке державне рішення – не одиничний акт, а тривалий процес. Прокоментуйте означену тезу.

Встановіть з аналізу офіційних сайтів динаміку кількості прийнятих рішень державними службовцями зокрема на прикладі депутатів Верховної ради України, заповніть табл. 1. Аналогічним чином заповніть таблицю щодо питань, які доручається підготувати і доопрацювати для розгляду на сесіях Верховної ради України. Порівняйте отримані результати та зробіть відповідні висновки. Чи можливо взагалі здійснювати якісний аналіз діяльності органів влади на основі даних табл. 1?

Доцільно при аналізі динаміки прийняття та виконання рішень державних органів поглиблювати вхідні дані до особливостей тем парламентських слухань? Обґрунтуйте власну думку.

Таблиця 1 – Динаміка питань, підготовлених до розгляду на пленарних засіданнях порядку денних сесій Верховної Ради України

№ з/п	Номер сесії порядку денного Верховної Ради України	Суб'єкти ініціативи				
		Президент України (П)	Кабінет Міністрів України (У)	народні депутати України (Д)	Національний банк України (Б)	Президент України з невідкладними законопроектами (□)
1	2	3	4	5	6	7
Сесії сьомого скликання						
1						
2						
...						
Сесії шостого скликання						
1						
2						
...						
Сесії п'ятого скликання						
1						
2						
...						
Сесії четвертого скликання						
1						
2						
...						

Опрацювати теоретичні питання

1. Трансформаційні процеси в публічному адмініструванні.
2. Визначення цінностей та завдань – визначальна ланка прийняття рішень.
3. Значення конкуренції у процесі прийняття рішень.
4. Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень.
5. Послідовність етапів прийняття рішень.

Теми рефератів

1. Поняття процесу прийняття управлінських рішень.
2. Критика публічного сектору.
3. Нові моделі публічного адміністрування
4. Конкуренція в процесі прийняття управлінських рішень.

Питання для самоперевірки

1. Управлінське рішення як наукова категорія.
2. Публічно-управлінські трансформаційні процеси.
3. Управлінські рішення в публічному адмініструванні.
4. Суб'єкт, об'єкт та етапи прийняття рішень у публічному адмініструванні.

Тестові завдання:

1. Аналіз нормативно-правового-регулювання взаємодії інституцій громадянського суспільства з органами влади в процесі вироблення державної політики дає підстави говорити про наявність відповідних механізмів впливу неурядових організацій щодо підготовки та прийняття рішень.

а) так;

б) ні.

2. Чи існують відмінності за процедурою у прийнятті рішень Кабінету Міністрів України та Верховній Раді України:

а) так;

б) ні.

3. Існуючі структури участі громадськості у формуванні та здійсненні державної політики виконують переважно дорадчі або консультативні функції та справляють суттєвий вплив на остаточне прийняття рішень:

а) так;

б) ні.

4. Установіть відповідність органів державної влади операціям діяльності:

1) депутати Верховної Ради України;

2) члени Кабінету Міністрів України;

3) Президент України;

а) законодавча ініціатива Президента України;

б) ухвалення законопроекту;

в) правова експертиза проекту юридичним відділом Секретаріату Кабінету Міністрів України;

г) направлення проекту на доопрацювання;

д) підписання закону Президентом України;

е) включення законопроекту до плану роботи Верховної Ради України (готується на підставі пропозицій депутатських груп і постійних комітетів і рішення, ухваленого на пленарному засіданні парламенту).

5. Розподіліть за критеріями показники, які зазвичай розглядають при оцінці ефективності реалізації управлінських рішень:

1) економічні критерії;

2) соціальні критерії;

3) демографічні критерії;

4) екологічні критерії;

5) пропагандистські критерії;

а) рівень відповідності фактичного забруднення повітряного, водного басейнів, а також земельних ресурсів нормативним вимогам;

б) заходи, що спрямовані на формування престижу здорового способу життя, сімейних цінностей, демократичних основ розвитку громадянського суспільства;

в) рівень доходів, структура видатків населення, темпи їх зростання в реальних цінах, при цьому особливе місце відводиться показникам реальної заробітної плати за видами економічної діяльності та структурі доходів населення;

г) об'єм створеної інноваційної продукції та рівень впровадження її за всіма напрямками економічної діяльності;

д) показники природнього приросту населення та їх динаміка;

е) показники, що характеризують реальні темпи зростання реального сектору економіки;

є) ефективні механізми контролю зі сторони громадських організацій діяльності публічної влади;

ж) ефективність заходів, спрямованих на відновлення сприятливого навколишнього середовища;

з) показники механічного приросту населення та їх динаміка;

і) стан національного ринку праці, динаміка рівня зайнятості та безробіття, в тому числі офіційно зареєстрованої, а також рівень відповідності попиту та пропозиції на ринку робочої сили за професійно-кваліфікаційними характеристиками.

Тема 7. Цінності та «дерево цілей» публічного адміністрування

Тема практичного заняття 7. Побудова дерева цілей і визначення ефективності об'єкта

Мета: засвоїти цінності та завдання суспільства і держави; вміння формування «дерева цілей»; вміння застосовувати системний підхід, теорії соціальної самоорганізації у публічному адмініструванні.

Завдання:

1. На даний момент відповідно до основних видів структур публічного адміністрування базовий перелік цілей має такий склад, а саме:

- економічний розвиток господарських відносин для забезпечення матеріально-технічної основи реалізації суспільно-політичних цілей;

- злагоджені суспільно-політичні взаємовідносини, що спрямовані на комплексний, збалансований розвиток суспільства;
- соціальна стабільність, яка відображає суспільно-політичні цілі соціальної структури суспільства та їх рівень соціального життя;
- створення умов для підтримання та розвитку підприємницької діяльності з метою забезпечення виробничих потреб суспільства;
- організація діяльності у публічному адмініструванні відповідних організаційних структур, що регулюють суб'єктно-об'єктні взаємовідносини;
- забезпечення роз'яснення та інформування суспільства стосовно досягнення поставлених цілей різноманітних публічних організацій.

Використовуючи достатньо відомий інструмент роботи з визначення цілей та завдань, так званий SMART-критерій, якому мають відповідати цілі, побудуйте нове дерево цілей публічного адміністрування.

Методичні вказівки:

Безпосередньо слово "smart" у перекладі з англійської означає "розумний". SMART – це аббревіатура, що створена першими буквами англійських слів відповідно до інформації, поданої у табл. 1.

Таблиця 1 – Формулювання цілей за SMART-критерієм

Назва англійською	Назва українською	Характеристика	Примітки
1	2	3	4
Specific	Конкретна	Цілі мають бути гранично зрозумілими та конкретними, щоб усі люди, що втягнуті у процес досягнення, розуміли, у чому вони полягають	Необхідно якомога точніше, детально відповісти на питання, що необхідно отримати в результаті виконання завдання. Необхідно намагатись, щоб залишалось як можна менше деталей завдання, які розуміти слід "за умовчанням"
Measurable	Вимірювальна	У формулювання цілі мають бути визначені певні кількісні показники, за якими буде зрозуміло, чи було досягнуто мету	Вимірювачі: кількісні (грошові, штуки, відсотки, години, тони і т. д.), якісні (оцінка експерта, відгук користувача, думка керівника); прямі (обсяг продажу у гривнях), непрямі (рівень обслуговування, що вимірюється у кількості скарг)
Actionable	Активуєча	У формулювання цілі мають бути визначені дії, які варто здійснити	Це відповідь на питання: за рахунок чого буде досягнуто результат?

Relevant	Узгоджена	Цілі мають співвідноситись з іншими, більш загальними, а також із стратегічними цілями та працювати на їх досягнення	Виконання цілі згідно з цим критерієм не має протирічити іншим завданням, бо інакше такий підхід при постановці цілей не відповідатиме ефективному
Time-bounded	Визначена у часі	У цілей має бути зазначено строк її досягнення	У цілі має бути чітко означений строк її виконання

Таким чином, правильне формулювання цілей означає, що ціль є конкретною, вимірювальною, досяжною, має значення та співвідноситься з конкретним строком її виконання. Проте слід зауважити, що на жаль, не завжди у публічному адмініструванні можна визначені депутатами цілі ідентифікувати відповідно до SMART-критерію та, як наслідок, встановити, перш за все, строки та вимірювач виконання тієї або іншої державної цілі.

2. Пріоритетні національні цілі та інтереси.

- Необхідно розглянути поданий перелік національних цілей та інтересів (табл. 2), визначити тривалість їх досягнення (коротко-, середньота довгостроковий термін), на вашу думку згрупуйте подані пріоритети та інтереси у блоки із зазначенням їх пріоритетності досягнення.

Таблиця 2 – Вихідні дані для аналізу національних цілей та інтересів

Національні цілі та інтереси	Підстава для реалізації	Тривалість досягнення, кінцевий строк	Ранг
Створення соціально-економічних і правових умов у країні для якнайповнішої реалізації прав і свобод людини			
Забезпечення глобальної і регіональної безпеки, запобігання війн і озброєних конфліктів, забезпечення готовності до відбиття і припинення агресії проти країни			
Реформування економіки пріоритету соціальної сфери			
Затвердження рівноправної, взаємовигідної співпраці із зарубіжними країнами			
Зміцнення державності			
Попередження злочинності, зокрема організованої та корупції			
Нейтралізація міжнародних суперечностей на основі об'єднуючих народи країни загальнонаціональних цінностей			
Рациональне використання природних ресурсів країни			

Формування пошани до пам'яті предків, національної історії, культури і традицій			
---	--	--	--

Після виконання цього завдання надайте відповідь на питання щодо особливостей публічного адміністрування, зазначте головні відмінні ознаки від публічного управління та державного управління, державного регулювання.

Чи потрібно на сучасному етапі розвитку для України здійснювати розвиток публічного адміністрування? Обґрунтуйте власну думку із наведенням прикладів.

Опрацювати теоретичні питання

1. Побудова «дерева цілей».
2. Юридичне забезпечення завдань публічного адміністрування.
3. Чинники, що визначають складність інституту публічного адміністрування.
4. Нові тенденції в системі публічного адміністрування.

Теми рефератів

1. Зв'язки з громадськістю як комунікативна складова гармонізації відносин держави і особи.
2. Рівні «дерева цілей».
3. Обґрунтованість і дієвість цілей публічного адміністрування.

Питання для самоперевірки

1. Формування «дерева цілей».
2. Інформаційно-комунікаційне забезпечення публічного адміністрування.
3. Цінності та завдання суспільства і держави.

Тестові завдання:

1. Громадянське суспільство – це система позадержавних та позакомерційних інститутів, що забезпечує самоорганізацію та розвиток населення та характеризує сукупність громадських та соціальних інститутів та організаційних заходів, які

формують базис реально функціонуючого суспільства протилежно та додатково до виконавчих структур держави (незалежно від політичної системи):

- а) так;
- б) ні.

2. Чим більш розвинуте громадянське суспільство, тим складніше громадянам захищати власні інтереси, тим менше їх можливості самореалізації у різноманітних сферах суспільного життя і тим більше небезпека узурпації політичної влади тими або іншими її органами або окремими особами:

- а) так;
- б) ні.

3. Формування цілей публічного адміністрування пов'язано з поняттям цілепокладання. Суспільне життя складається з постановки та реалізації будь-яких цілей, що відповідають потребам та інтересам громадян та спрямовані на їх задоволення:

- а) так;
- б) ні.

4. Встановіть відповідність змісту за SMART-критерем його назві:

- 1) вимірювальна;
- 2) визначена у часі;
- 3) конкретна;
- 4) узгоджена;
- 5) активуюча;

а) у формулювання цілі мають бути визначені певні кількісні показники, за якими буде зрозуміло чи було досягнуто мету;

б) у формулювання цілі мають бути визначені дії, які варто здійснити;

в) цілі мають бути гранично зрозумілими та конкретними, щоб усі люди, що втягнуті у процес досягнення, розуміли, у чому вони полягають;

г) у цілей має бути зазначено строк її досягнення;

д) цілі мають співвідноситись з іншими, більш загальними, а також із стратегічними цілями та працювати на їх досягнення.

5. Цілі у публічному адмініструванні розрізняють за джерелом виникнення та змістом, що створюють певні структури, встановіть відповідність назви та змісту:

- 1) соціальні цілі;
- 2) економічні цілі;
- 3) виробничі цілі;
- 4) організаційні;
- 5) функціональні;

а) цілі, що полягають у створенні та підтриманні активності тих об'єктів управління, які відповідають цілям виробництва та сприяють їх здійсненню;

б) відображають вплив суспільно-політичних цілей на соціальну структуру суспільства, взаємовідносини її елементів, стан та рівень соціального життя людей;

в) спрямовані на рішення організаційних проблем суб'єктів та об'єктів публічного адміністрування, – побудова відповідних функціональних та організаційних структур;

г) цілі, що характеризують та формують систему економічних відносин, які забезпечують матеріальну основу реалізації суспільно-політичних та інших цілей;

д) цілі, які передбачають розподіл та регулювання публічної діяльності за певними структурами, службовими та робочими місцями.

Тема 8. Роль публічного адміністрування при здійсненні тендерних закупівель

Тема практичного заняття 8. Планування закупівель під час тендерів.
Спрощені закупівлі

Мета: вивчити структуру механізму і органів публічного адміністрування; уміти застосовувати методи і стилі публічного адміністрування, а також знати сучасні підходи в оцінюванні бюрократії; вміти визначати особливості зв'язків між громадянами та державою за умов демократії та панування бюрократії.

Завдання:

1. Визначте, які в Україні проведені реформи, що впливають на зміну структури управління за останнє десятиріччя. Яка галузь влади найбільше піддалась реформуванню? Зробіть відповідні висновки.

2. Намалюйте схему механізму публічного адміністрування, яка, на вашу думку, на сьогоднішній день існує.

Виділіть курсивом або маркером складові елементи, які мають ефективно функціонувати в Україні, проте вони або не створені, або дія їх не досконала з ряду причин та виникла потреба суттєвого реформування.

Виділіть напівжирним шрифтом або іншим кольором маркеру складові елементи, що ефективно виконують свої обов'язки або функціонують більш-менш за встановленим регламентом.

Зробіть аналіз та відповідні висновки щодо складових механізму публічного адміністрування в Україні.

3. Встановіть основні форми правління, що існують та успішно функціонують в країнах, визначте переваги та недоліки кожної, заповнивши табл. 1.

Таблиця 1 – Аналіз основних форм правління

Назва	Характеристика	Переваги	Недоліки	Примітки

Зробіть висновки, висловивши власну думку щодо кращої форми правління. Які можуть існувати проблеми вибору форми правління? На вашу думку, яка форма правління потрібна Україні?

4. Надайте перелік найбільш розповсюджених та доцільних факторів, які впливають на особливості стилю керівництва в системі публічної служби за допомогою аналізу літератури або проведення анкетування.

Чи існує в системі публічної служби України схильність сучасних керівників до авторитаризму? Обґрунтуйте власну думку, наведіть приклади.

Встановіть напрями формування нового стилю керівництва, переходу до демократичних принципів управління персоналом у системі публічної служби.

Методичні вказівки:

I. Обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі (відповідно до пункту 4¹ постанови КМУ від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів» (зі змінами)

- 1. Найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код замовника в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, його категорія:** Управління Державної міграційної служби України у Волинській області; 43000, Волинська область, місто Луцьк, вулиця Градний узвіз, будинок 4; код за ЄДРПОУ — 37821586; категорія замовника - орган державної влади (орган виконавчої влади).
- 2. Назва предмета закупівлі із зазначенням коду за Єдиним закупівельним словником (у разі поділу на лоти такі відомості повинні зазначатися стосовно кожного лота) та назви відповідних класифікаторів предмета закупівлі і частин предмета закупівлі (лотів) (за наявності):** ДК 021:2015:09120000-6-Газове паливо (природний газ, ДК 021:2015:09123000-7-«Природний газ»).
- 3. Ідентифікатор закупівлі:** UA-2021-02-25-003852-b
- 4. Обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі:** технічні та якісні характеристики предмета закупівлі визначені відповідно до потреб замовника та з урахуванням вимог нормативних документів у сфері постачання природного газу.
- 5. Обґрунтування розміру бюджетного призначення:** розмір бюджетного призначення, визначений відповідно до розрахунку до проекту кошторису на 2021 рік.
- 6. Очікувана вартість предмета закупівлі:** 221 046,00 грн. з ПДВ.
- 7. Обґрунтування очікуваної вартості предмета закупівлі:** очікувану вартість закупівлі природного газу розраховано відповідно до наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 18.02.2020 №275 «Про затвердження примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі» (далі-Наказ). Визначення потреби в природному газі здійснювалось на підставі аналізу

фактичного використання цього товару для забезпечення діяльності замовника в минулому періоді та з урахуванням запланованих поточних завдань замовника. Наказом передбачено методи для визначення замовником очікуваної вартості предмета закупівлі. Так, у зв'язку з високим рівнем конкуренції на ринку природного газу, замовником обрано такий метод як метод порівняння ринкових цін.

$$C_{од} = (8,5 \text{ грн.} + 8,3 \text{ грн.} + 8,6 \text{ грн.} + 7,84 \text{ грн.}) / 4 = 8,31 \text{ грн.}$$

Отже, ціна за 1 м.куб становить 8,31 грн. з ПДВ., включаючи послуги із замовлення (бронювання) потужності.

Далі необхідно визначити очікувану вартість предмета закупівлі:

$$OB_{мрц} = 8,31 \cdot 26600 \text{ м.куб.} = 221046,00 \text{ грн.}$$

Отже, очікувана вартість предмета закупівлі товару (природного газу) становить 221046,00 грн. з ПДВ.

II. Етапи підготовки визначення очікуваної вартості закупівлі

а) Для визначення очікуваної вартості предмету закупівлі (товару) необхідно виконати наступні дії:

1. Визначити повну назву товару, що буде закуповуватись
2. Сформулювати опис товару із зазначенням всіх технічних та якісних характеристик, які можуть впливати на ціну (при необхідності погодити з фахівцями, які відповідають за якість продукції)
3. При закупівлях з використанням уніфікованих профілів товару, вибрати необхідний профіль з необхідними уніфікованими технічними характеристиками
4. Визначити умови поставки та оплати, де основним методом визначення очікуваної вартості предмету закупівлі для товарів широкого вжитку, є метод порівняння ринкових цін

Метод порівняння ринкових цін – це метод визначення очікуваної вартості товару на підставі даних ринку, а саме загальнодоступної відкритої цінової інформації та інформації з отриманих комерційних пропозицій та прайс-листів на момент вивчення ринку. Точність одержаних розрахунків очікуваної вартості напряму залежить від достовірності цінової інформації, що використовується.

б) Порядок отримання цінової інформації щодо товарів:

1. Здійснити пошук, збір та аналіз загальнодоступної цінової інформації, до якої відноситься в тому числі:

- інформація про ціни товарів, що міститься в Інтернет-мережі у відкритому доступі, в т.ч. на сайтах виробників та/або постачальників відповідної продукції, спеціалізованих торговельних майданчиках, в електронних каталогах, рекламі, прайс-листах, в системі електронних закупівель ProZorro та на аналогічних торговельних електронних майданчиках;

- довідкові ціни на товари, що публікуються в спеціалізованих виданнях, які випускаються в друкованій та електронній формі або розміщуються в мережі Інтернет (в разі їх наявності);

- біржові котирування світових, регіональних, місцевих та профільних бірж (в разі біржового товару);

- данні спеціалізованих інформаційно аналітичних видань;

- дані офіційних статистичних видань, в т.ч. іноземних.

2. Направити не менше 3-х письмових комерційних запитів (електронною поштою) виробникам, офіційним представникам та дилерам, постачальникам конкретного товару. Комерційні запити першочергово направляти виробникам товарів та лідерам ринку. Комерційні запити повинні містити інформацію щодо повної характеристики товару (марка, креслення, розмір, ДСТУ, ГОСТ, технічні умови, тип, сорт, категорія, артикул, ємність, густина, тип упаковки (тара), а також рік випуску для техніки та обладнання), необхідної кількості, графік поставок, умов постачання, умов оплати та систему надання знижок, гарантійний термін тощо. Зазначити, що збір інформації не тягне за собою ніяких зобов'язань замовника. Якість товару повинна відповідати діючим нормативним документам та документам на виготовлення.

В разі використання уніфікованих профілів товарів запити робити як по профілям так і по конкретним товарам, які входять в профіль.

Вся інформація отримана з Інтернет-мережі або в електронній переписці роздруковується і підшивається до звіту про розрахунок очікуваної вартості товару.

в) Для розрахунку очікуваної вартості методом порівняння ринкових цін необхідно:

1. Привести всі ціни, отримані з вищезазначених джерел інформації, до єдиних умов, в т.ч. валюти, умов поставки, умов оплати, тощо.

2. З масиву цінових даних (повинно бути щонайменше 3 ціни) відкинути за необхідності аномально низьку і аномально високу ціни, які об'єктивно випадають з діапазону.

В разі якщо після відкидання аномальних цін залишилось менше 3 цінових пропозицій переходимо до другого методу – розрахунку очікуваної вартості на підставі закупівельних цін минулих періодів.

3. Визначити очікувану ціну за одиницю товару, як середньоарифметичне значення масиву отриманих даних ($C_{од}$).

4. Визначити очікувану вартість предмету закупівлі ($OB_{мрц}$).

г) Приклади розрахунку очікуваної вартості методом порівняння ринкових цін.

1. Розрахунок очікуваної вартості на конкретний товар.

Отримано 2 комерційні пропозиції та знайдено в інтернеті 3 актуальних ціни з прайс-листів постачальників.

Таблиця 2 – Отриманий масив цін:

Назва товару (SKU)	Постачальник 1	Постачальник 2	Постачальник 3	Постачальник 4	Постачальник 5	Середньо-арифметичне значення
Canon i-SENSYS LBP6030 (8468B001)	4 177,70	4 010,00	4 094,80	4 250,00	4 192,50	4 145,00

І тоді очікувана вартість одиниці товару ($C_{од}$) розраховується як середньоарифметичне:

$$C_{од} = (4\,177,70 + 4\,010,00 + 4\,094,80 + 4\,250,00 + 4\,192,50)/5 = 4\,145,00$$

2. Розрахунок очікуваної вартості уніфікованої технічної специфікації товару ($OB_{мрц}$).

Багатофункціональні пристрої, монохромний друк, А4, 33 стор/хв., 50 000 стор/міс., ADF/Duplex

Таблиця 3 – Вартість товару за групами постачальників

Назва товару (SKU)	Постачальник 1	Постачальник 2	Постачальник 3	Постачальник 4	Постачальник 5	Середньо-арифметичне значення
Canon i-SENSYS MF416dw (0291C047)	14 594,58	14 010,00	-	14 250,00	14 192,50	14 261,77
Canon i-SENSYS MF418x (0291C008)	13 520,79	13 800,50	-	14 050,00	14 100,50	13 867,95
Konica Minolta bizhub	3320	-	11 414,00	12 094,80	12 500,00	12 002,93
OKI MB472DNW (45762102)	13 835,10	13 600,00	14 000,00	14 000,00	-	13 858,78
Xerox WorkCentre 3335DNI	9 955,50	-	10 094,80	9 250,00	10 339,43	9 909,93
гальне середньо-арифметичне						12 780,27

I. Учасник подає пропозицію на суму 10 000 грн, в якій зазначає:

- термін виконання робіт 25 днів (що еквівалентно значенню 10% за цим критерієм);

- гарантійний період 6 місяців (що еквівалентно значенню 5% за цим критерієм).

Таким чином коефіцієнт корекції цієї пропозиції буде дорівнювати:

$$KK = 1 + (0.1 + 0.05) / 0.8 = 1.19$$

Тоді приведена ціна, з якою учасник буде брати участь в аукціоні буде дорівнювати:

$$10\ 000\ \text{грн} / 1.19 = 8\ 403\ \text{грн.}$$

Учасники беруть участь у понижуючому аукціоні за “приведеною ціною”, але договір з переможцем підписується на суму приведеної ціни, помноженої на “коефіцієнт корекції”. Тобто, якщо в ході аукціону цей учасник понизить приведену ціну до 7000 грн, то за умови його перемоги в аукціоні й успішної кваліфікації замовником, договір з цим учасником буде підписаний на суму:

$$7000\ \text{грн} * 1.19 = 8\ 330\ \text{грн.}$$

III. Нецінові критерії та вартість життєвого циклу у тендерних закупівлях

II. Крім збільшення обсягу реалізації та отримання прибутку, життєвий цикл товару також означає внесення витрат на його виробництво.

Тому аналізувати життєвий цикл товару необхідно для встановлення раціональності та пропорційності розподілу ресурсів за вищезазначеними стадіями життєвого циклу, тривалості робіт на цих стадіях і наявності резервів ресурсозбереження.

Одним з методів вибору тієї чи іншої функції для моделювання життєвого циклу товару є метод характеристик приростів, заснований на використанні окремих характеристик кривих.

При цьому методі вихідний часовий ряд попередньо згладжується методом простої ковзної середньої за показником чистого прибутку в тис. грн (табл. 4).

Середній темп зміни чистого прибутку (T_{zp}) розраховується за формулами, що вказані в таблиці 4. Для цього, на нашу думку, потрібно висвітлити засоби і процеси

розробки проєкту нового виробу – до впровадження у серійне виробництво – 3,5–4 роки – з урахуванням процесу виведення товару на ринок. Але треба знати, що середній життєвий цикл товару (без врахування етапів виведення продукції на ринок та занепаду) становить 5 років.

Саме тому застосовуємо розрахунок п'ятичленної ковзної середньої (колонка 6 табл. 4 та колонка 2 табл. 6), при якому кожен наступний інтервал утворюється на основі попереднього із заміною одного рівня.

Таблиця 4 – Визначення життєвого циклу товару методом простої ковзної середньої (ряди динаміки) - від терміну його виходу на ринок

Номер періоду (рік)	Тривалість у місяцях, кварталах, роках	Витрати і доходи (y_i) від розробки, впровадження і випуску товару, тис. грн	Середній темп зміни витрат і доходів (T_{zp})		Ковзна середня	Етапи життєвого циклу товару
			базисний	ланцюговий		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	
			$T_{zp} = \sqrt[n]{\frac{y_i}{y_0}}$	$T_{zp} = \sqrt[n]{\frac{y_i}{y_{i-1}}}$	$y_{1-5} = \frac{\sum y_{1-5}}{5}$	
1			-	-	-	Етап виведення продукції на ринок
2					-	
3						
...						
24						Етап зростання
25						
...						
30						Етап зрілості
31						
...						
40						Етап занепаду

Увага! За середнім темпом зростання не проводяться розрахунки на початок і на кінець періоду, оскільки ці значення є початковими і кінцевими ознаками, а за ковзною середньою, що визначаються за п'ятичленною середньою, не проводяться розрахунки як за два перших, так і за два останніх періоди.

Слід зазначити, що перехід від етапу виведення продукції на ринок до етапу зростання відбувається за рахунок досягнення беззбиткового обсягу виробництва і реалізації продукції, тобто після визначення точки беззбитковості. Також потрібно знати, що три етапи життєвого циклу товару, визначені за методом простої ковзної

середньої, мають наростальні ознаки, а останній етап – спадні ознаки. Після розрахунку таблиці 3.2 формується графік, що відображає тривалість життєвого циклу товару та рух коштів у ньому. Оскільки кожен з періодів значення обсягів реалізованої продукції відрізняється між собою, проводимо аналіз життєвого циклу продукції за статистичним методом трендового рівняння. Тут динаміка зміни обсягу виготовленої і реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (Y_t) відслідковується на основі лінійної функції. Щоб перевірити відповідність зміни обсягу виготовленої і реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) за кожен період, подібно до тенденцій продажу на ринку слід застосувати формулу:

$$Y_t = a + b \cdot t. \quad (3.1)$$

Потім знаходимо параметри коефіцієнтів регресії a і b з використанням методу найменших квадратів, що характеризується системою рівнянь.

Таблиця 5 – Аналіз життєвого циклу товару методом трендового рівняння

Тривалість (n) у місяцях, кварталів, роках	Витрати і доходи (y_i) від розробки, впровадження і випуску товару, тис. грн	t	t^2	$y \cdot t$	Y_t	$y_i - Y_t$	$(y_i - Y_t)^2$	$y_i - \bar{y}$	$(y_i - \bar{y})^2$
<i>A</i>	<i>I</i>	2	3	4	5	6	7	8	9
		-4							
		-3							
		-2							
		-1							
		1							
		2							
		3							
		4							

Увага! У цій таблиці проведення аналізу має такі особливості:

1. Початок відліку часу ($t = 0$) виставляємо в середину ряду даної таблиці.
2. Число нуль у t -му ряду ставимо тоді, коли ряди мають непарну кількість (наприклад, 9 років), а коли ряди мають парну кількість (наприклад, 8 років), то у двох середніх рядах зверху встановлюємо число -1 (мінус один), а знизу – 1 (один).

Міра щільності зв'язку рівнів ряду у часі визначаємо за формулою, що відображає індекс кореляції.

Склавши висновок, потрібно вказати на залежність обсягу виготовленої і реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) від періодів її реалізації (роки) та розміру. Розрахунок аналітичного вирівнювання ряду динаміки проводиться у таблиці 5.

Після розрахунку таблиці 5 формується графік, що відображає трендову лінію життєвого циклу товару та рух коштів у ньому.

Таблиця 6 – Етапи виконання інвестиційного проекту (I та II стадії життєвого циклу товару)

Назва	Тривалість	Дата початку	Дата закінчення	Сума, грн
1	2	3	4	5
Позики і кредити для реалізації інвестиційного проекту				100000000,00
Адаптація інноваційного проекту до фактичних можливостей підприємства	60	01.11.2007	31.12.2007	501 960,85
Розробка конструкторсько-технологічної документації підприємства	75	15.11.2007	29.01.2008	1 207 442,60
Підготовка виробничих площ для організації виробництва	75	15.11.2007	29.01.2008	201 240,43
Установлення, монтаж, налагодження технологічного обладнання на головній дільниці	75	15.11.2007	29.01.2008	253 553,07
Навчання та підготовка кадрів з залученням іноземних спеціалістів та винахідників	90	01.12.2007	29.02.2008	507 969,64
Сертифікація готовності виробництва інноваційної продукції	30	01.12.2007	31.12.2007	203 729,93
Закупівля технологічного обладнання для створення лабораторії	60	01.12.2007	31.12.2007	2 015 948,28
Обладнання та інструменти для перевірки якості готової продукції	60	01.12.2007	30.01.2008	403 189,66
Придбання технологічного обладнання станків з ЧПУ для механічної обробки деталей і вузлів	90	01.12.2007	29.02.2008	11 339 709,08
Придбання технологічного обладнання станків з ЧПУ для обробки корпусних деталей і вузлів	90	01.12.2007	29.02.2008	2 872 726,30
Придбання технологічного обладнання станків з ЧПУ для зварювальних робіт	90	01.12.2007	29.02.2008	2 267 941,82
Придбання технологічного обладнання для покриття корпусних деталей і вузлів пластиком	90	01.12.2007	29.02.2008	2 367 941,00
Придбання іншого технологічного обладнання	100	01.12.2007	09.03.2008	3 048 035,60
Установлення, монтаж технологічного обладнання в технологічну лінію	60	01.01.2008	01.03.2008	2 044 218,62
Виробництво дослідної партії інноваційних виробів	45	01.02.2008	17.03.2008	1 024 113,69
Закупівля матеріалів та комплектуючих (модулі мікрохвильового випромінювання)	45	01.02.2008	17.03.2008	2 867 518,33
Закупівля вентиляторів	45	01.02.2008	17.03.2008	3 072 341,07
Закупівля сенсорних систем	45	01.02.2008	17.03.2008	5 120 568,45
Закупівля блоків автоматики	45	01.02.2008	17.03.2008	161 297,91
Закупівля інших матеріалів та комплектуючих	45	02.02.2008	17.03.2008	1 024 113,69
Виробництво дослідної партії сушильних апаратів	45	03.02.2008	17.03.2008	1 034 899,24
Сертифікація сушильних апаратів на відповідність технічним умовам	45	04.02.2008	17.03.2008	517449,62

Продовження таблиці 6

1	2	3	4	5
Виробництво [Сушильні апарати СП-1 (апарати для сушіння рентгенівських плівок), грн/рік	0	01.05.2008	...	4920000
Виробництво [Сушильні апарати СП-2 (апарати сушіння білизни)], грн/рік	0	01.05.2008	...	208080000

Виробництво [Сушильні апарати СП-3 (апарат сушіння трав, с/г продукції), грн/рік	0	01.05.2008	...	86700000
Виробництво [Сушильні апарати СП-4 (апарат сушіння деревини)], грн/рік	0	01.05.2008	...	1800000

Наприклад, у ПАТ «Київський завод реле та автоматики», що має намір налагодження серійного випуску енергоощадних сушильних апаратів, проведено такий аналіз життєвого циклу товару: спочатку з бізнес-плану беремо таку вихідну інформацію: визначену суму позики, перелік етапів виконання проекту та плановий обсяг продажу, після чого ці дані вносимо у таблицю 6.

Потім на підставі даних таблиці 6 аналізуємо методом ковзного середнього та трендового рівняння за формулою (1). Так, метод ковзного середнього розраховується таким чином (табл. 7).

Таблиця 7 – Аналіз життєвого циклу товару

Номер періоду	Тривалість, днів	Сума первісних внесків, витрат і доходів (y_i), тис. грн	Середній темп зростання ($T_{зр}$)		Ковзна середня
			базисний	ланцюговий	
1	2	3	4	5	6
1		100000	-	-	-
2	60	-502	-0,01	-0,01	-
3	75	-1207,5	-0,01	2,41	19567,14
4	75	-201,2	0,00	0,17	-534,46
5	75	-253,6	0,00	1,26	-474,8
6	90	-508	-0,01	2,00	-636,5
7	30	-203,7	0,00	0,40	-676,9
8	60	-2016	-0,02	9,90	-2894,18
9	60	-403,2	0,00	0,20	-3367,18
10	90	-11340	-0,11	28,13	-3780,04
11	90	-2873	-0,03	0,25	-3850,44
12	90	-2268	-0,02	0,79	-4379,4
13	90	-2368	-0,02	1,04	-2520,24
14	100	-3048	-0,03	1,29	-2150,46
15	60	-2044,2	-0,02	0,67	-2270,36
16	45	-1024,1	-0,01	0,50	-2411,22
17	45	-2867,5	-0,03	2,80	-2825,74
18	45	-3072,3	-0,03	1,07	-2449,16
19	45	-5120,6	-0,05	1,67	-2449,16
20	45	-161,3	0,00	0,03	-2082,64
21	45	-1024,1	-0,01	6,35	-1571,68
22	45	-1034,9	-0,01	1,01	436,44
23	45	-517,5	-0,01	0,50	42084,7
24	300	4920	0,05	-9,51	59629,52
25	300	208080	2,08	42,29	60196,5
26	300	86700	0,87	0,42	-
27	300	1800	0,02	0,02	-
Всього		357441,3			

Далі застосовуємо трендове рівняння рівнів рядів динаміки - із застосуванням методу найменших квадратів, для визначення показників залежних змінних для розрахунку значень у стовпці 10 таблиці 7 (!):

$$Y_t = 13238,57 + 1302,99 \cdot t.$$

Прогнозування вищезазначених показників також доцільно здійснювати за статистичним методом ковзних середніх, як наприклад: обсяг продажів товарів між минулими і поточними періодами (місяць, рік). Аналогічно прогнозуються такі показники, як: витрати на рекламу, ціна товару, а також кількість придбаних товарів споживачами.

Для цього застосовуються трендові порівняння рядів динаміки, що мають 2 способи: рівняння прямої лінії – для точного відтворення тенденцій фактичних значень показників і за умови стабільності тенденцій функціонування показників; та рівняння за параболою – для процесу порівняння табличних (відповідно очікуваних) значень показників з фактичними, що призначений для встановлення процесу коливання попиту на продукцію протягом року. Щоб здійснити вищевказане порівняння, застосовують порівняльну таблицю для співвідношення стовпців із рядками за критерієм Фішера (*F-розподілу*) і його значенню $p = 0,95$ ($\alpha = 1 - p = 0,05$).

Перший спосіб (фактичне значення) – застосування трендового рівняння рівнів рядів динаміки (рівняння прямої лінії, де застосовується перший порядок методу найменших квадратів) для визначення показників залежних змінних за формулою (3.1). Розрахунок прогнозів продажу за формулою 3.1 здійснюється у такій послідовності: вибираємо вид трендового рівняння при аналітичному вирівнюванні динамічного ряду. А формулу 2 застосовуємо для перевірки рівномірності коливань вищезазначених показників, а саме: знаходимо параметри коефіцієнтів регресії a і b з використанням методу найменших квадратів, що характеризується такою системою порівнянь першого порядку, які мають 2 параметри:

$$\begin{cases} \sum y_i = an + c\sum t^2; \\ \sum y_i t = a\sum t + b\sum t^2. \end{cases} \quad (2)$$

При відліку часу ($\sum t = 0$) застосовують такі значення:

$$a = \frac{\sum y_i}{n} \text{ та } b = \frac{\sum y_i t}{\sum t^2}.$$

Міру щільності зв'язку рівнів ряду у часі визначаємо за формулою, що відображає індекс кореляції:

$$R = \sqrt{1 - \frac{\sum (y_i - Y_t)^2}{\sum (y_i - \bar{y})^2}}. \quad (3)$$

Розрахунок аналітичного вирівнювання ряду динаміки здійснюється у таблиці 8.

Таблиця 8 – Визначення даних для вирівнювання динамічного ряду (на прикладі обсягу продажу, шт.) за методом найменших квадратів першого порядку

Період (n), місяців	Рівень ряду (y _i) (наприклад, обсяг продажу)	t	t ²	y·t	Вирівняний показник (нормативне значення), (Y _t)	Різниця між фактичним і нормативним значенням (y _i - Y _t)	(y _i - Y _t) ²	(y _i - \bar{y}) ²
<i>A</i>	<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
1		-4						
2		-3						
3		-2						
4		-1						
5		1						
6		2						
7		3						
8		4						
Всього (Σ)						-		

Увага!

1. Початок відліку часу ($t = 0$) виставляємо в середину ряду таблиці 3.5.
2. Число нуль у t -ряді ставимо тоді, коли ряди мають непарну кількість, якщо ряди мають парну кількість, то по двох середніх рядах зверху встановлюємо число мінус 1, а знизу 1.

Отже, якщо різниця між фактичним і очікуваним значенням дуже близька, то досить точно відображається тенденція зміни показника (наприклад, обсягу продажу) на досліджуваному відрізку часу (тобто, за місяць).

Щоб оцінити ступінь наближення тренду до фактичних показників (а саме: ступінь коливання між фактичним і середнім значенням), обчислимо значення за середньоквадратичним відхиленням і коефіцієнтом варіації (квадратичним) кількість періодів та квадрат відхилення (підсумок гр. 8 табл. 9) також за вищезазначеними формулами:

- середньоквадратичне відхилення:

$$\sigma = \sqrt{D^2}; \quad (4)$$

- дисперсія (прямий тренд або точна тенденція обсягу продажу):

$$D^2 = \frac{\sum |x_i - \bar{x}|}{n}; \quad (5)$$

- коефіцієнт варіації квадратичний:

$$V_\sigma = \frac{\sigma}{x}. \quad (6)$$

Другий спосіб (табличне значення) – застосування трендового рівняння рівнів рядів динаміки (рівняння за параболою, де застосовується другий порядок методу найменших квадратів) для визначення показників залежних змінних за формулою:

$$Y_t = a + b \cdot t + c \cdot t^2. \quad (7)$$

Розрахунок прогнозів продажу за формулою 3.8 здійснюється в такій послідовності, як і за формулою 3.2. Знаходимо параметри коефіцієнтів регресії a , b і c з використанням методу найменших квадратів, що характеризується системою рівнянь другого порядку, які мають 3 параметри:

$$\left\{ \begin{array}{l} \sum y = an + c\sum t^2; \\ \sum yt = b\sum t^2; \\ \sum yt^2 = a\sum t^2 + c\sum t^4. \end{array} \right. \quad (8)$$

При відліку часу ($\sum t = 0$ і $\sum t^3 = 0$) застосовують такі значення:

$$a = \frac{\sum y_i \sum t^4 - \sum y_i t^2 \sum t^2}{n \sum t^4 - \sum t^2 \sum t^2}, \quad b = \frac{\sum y_i t}{\sum t^2} \quad \text{та} \quad c = \frac{n \sum y_i t^2 - \sum y_i \sum t^2}{n \sum t^4 - \sum t^2 \sum t^2}.$$

Міру щільності зв'язку рівнів ряду у часі визначаємо за формулою, що відображає індекс кореляції R (формула 3). Розрахунок аналітичного вирівнювання ряду динаміки проводиться у таблиці 10.

А тут, щоб оцінити ступінь наближення тренду до фактичних показників (а саме: ступінь коливання між фактичним і середнім значенням), обчислимо отримані розрахунки у стовпці 10 таблиці 9 за такими формулами:

Таблиця 9 – Визначення даних для вирівнювання динамічного ряду (на прикладі обсягу продажу, шт.) за методом найменших квадратів другого порядку

Період (n), місяців	Рівень ряду (y_i) (наприклад, обсяг продажу)	t	t^2	t^4	$y \cdot t$	$y \cdot t^2$	Вирівняний показник (нормативне значення), (Y_t)	Різниця між фактичним і нормативним значенням ($y_i - Y_t$)	$(y_i - Y_t)^2$	$(y_i - \bar{y})^2$
<i>A</i>	<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>

1		-4							
2		-3							
3		-2							
4		-1							
5		1							
6		2							
7		3							
8		4							
Всього (Σ)							-		

- середньоквадратичне відхилення (формула 4);

- дисперсія (параболічний тренд або очікувана тенденція обсягу продажу) (формула 5);

- коефіцієнт варіації квадратичний (формула 6).

Далі визначаємо критерій Фішера, що являє собою співвідношення двох незалежних випадкових величин із двома ступенями свободи – наприклад, незалежними випадковими величинами є обсяг продажу за кожен місяць, а до ступенів свободи відносять кількість місяців.

А одними незалежними випадковими величинами з одними ступенями свободи є фактичне значення критерію Фішера (*F-розподілу*), що визначається першим способом трендового рівняння рядів динаміки, іншими – табличне (теоретичне, нормоване) значення, що визначається другим способом трендового рівняння рядів динаміки. Тобто, критерій Фішера (*F-розподіл*) має такий вигляд:

$$F_{n_1, n_2} = \frac{D^2 \text{ фактичне..значення}}{D^2 \text{ табличне..значення}}, \quad (9)$$

де D^2 фактичне значення – значення дисперсії, визначене при розрахунку першого способу трендового рівняння рядів динаміки;

D^2 табличне значення – значення дисперсії, визначене при розрахунку другого способу трендового рівняння рядів динаміки.

Потім визначається табличне значення критерію Фішера (*F-розподілу*) на основі фрагментів таблиць розподілу Фішера для рівня значущості $p = 0,95$ ($\alpha = 1 - p = 0,05$), що є у додатках навчальних посібників, підручників і публікаціях з промислової статистики. Тобто, при табличному значенні критерію Фішера ступінь свободи варіації становитиме $\alpha = 1 - p$, тобто $8 - 1 = 7$. Таким чином, здійснюємо порівняння фактичного і табличного значень критерію Фішера з метою виявлення закономірності

чи випадковості досягнення економічних показників (наприклад, пояснення причин щодо збільшення обсягу продажу). Це порівняння матиме такий вигляд: при $n_1 = 2$ (два стовпця, що означають кількість способів розрахунку трендового рівняння рядів динаміки) та $n_2 = 7$ (сім рядків, що означають кількість місяців реалізації товару за ступенем свободи варіації за $\alpha = 1 - p$) і рівневі значущості $\alpha = 0,05$ становитиме 4,74 (порівняльна таблиця для співвідношення стовпців із рядками за критерієм Фішера (*F-розподілу*) і його значенню $p = 0,95$ ($\alpha = 1 - p = 0,05$), що є в кожному посібнику із промислової і маркетингової статистики). Далі це значення порівнюється з результатами формули 9, і визначається залишкова дисперсія для встановлення рівня закономірності чи випадковості обсягу продажу і вибору кращого способу трендового рівняння рядів динаміки за рівнем достовірності розрахунків.

Для підготовки коротко- і середньострокових прогнозів обсягу продажу широко використовується метод ковзної середньої (табл. 10), що дозволяє значним чином згладжувати випадкові відхилення та виявити більш очевидні тренди і цикли.

Таблиця 10 – Вибірка даних

Період	Обсяг продажу (y)	Середня зміна показника (T_{zp})		Триперіодна ковзна середня ($Y_{1-3} = \frac{\sum Y_{1-3}}{3}$)
		базисний показник $(T_{zp} = \sqrt[n]{\frac{y_i}{y_0}})$	ланцюговий показник $(T_{zp} = \sqrt[n]{\frac{y_i}{y_{i-1}}})$	
		де y_i – теперішній період; y_0 – початковий період; y_{i-1} – період, що передує теперішньому.		
1		-	-	-
2				-
3				
4				
5				
6				
7				
8		-		-

Для цього розглянемо простий варіант розрахунку на основі методу ковзної середньої обсягу продажу. Нехай ковзна середня обсягу продажу за три розрахункових періоди на момент (t) визначається таким чином:

- 1) всі використані дані мають однаковий ваговий коефіцієнт;
- 2) тренди і цикли не враховуються.

Щоб продемонструвати суттєвість цього методу, розглянемо тримісячну ковзну середню обсягу продажу протягом восьми періодів.

Наступний метод на основі визначення ковзної середньої називається експоненціальним згладжуванням.

Іншими словами, експоненційно згладжений прогноз – це комбінація обсягу продажу і прогнозу на поточний період. При фактичному застосуванні цього методу експоненційно згладжені прогнози схожі на прогнози на основі ковзних середніх. Як і при ковзних середніх, тут випадкові відхилення величин, які виникають у кожному з періодів, дійсно згладжуються, а тренди і цикли визначаються окремо.

Проста і широко застосовувана форма екстраполяції, що створена на основі регресійного аналізу з урахуванням часового інтервалу (періоду), вважається незалежною змінною. Цей аналіз дозволяє оцінити базовий рівень продажу (точку, в якій графік перетинає координатну вісь) і тренд (нахил графіка), не враховуючи сезонність продажу.

Після розрахунку таблиці 10 формується графік, що відображає тривалість життєвого циклу товару та рух коштів у ньому (рис. 1).

t^1	t^2	$y \cdot t$	Y_t	$y_i - Y_t$	$(y_i - Y_t)^2$	$y_i - \bar{y}$	$(y_i - \bar{y})^2$
7	8	9	10	11	12	13	14
-13	169	-1300000	-3700,37	103700,37	10753765882,20	86761,43	7527546314,05
-12	144	6024	-2397,37	1895,37	3592431,46	-13740,57	188803172,32
-11	121	13282,5	-1094,38	-113,12	12796,98	-14446,07	208688842,14
-10	100	2012	208,62	-409,82	167951,25	-13439,77	180627328,05
-9	81	2282,4	1511,61	-1765,21	3115978,24	-13492,17	182038561,36
-8	64	4064	2814,61	-3322,61	11039725,12	-13746,57	188968095,12
-7	49	1425,9	4117,60	-4321,30	18673659,54	-13442,27	180694533,14
-6	36	12096	5420,60	-7436,60	55302986,87	-15254,57	232701804,19
-5	25	2016	6723,59	-7126,79	50791172,95	-13641,77	186097797,79
-4	16	45360	8026,59	-19366,59	375064708,44	-24578,57	604105939,39
-3	9	8619	9329,58	-12202,58	148903013,19	-16111,57	259582580,45
-2	4	4536	10632,58	-12900,58	166424888,10	-15506,57	240453609,79
-1	1	2368	11935,57	-14303,57	204592167,84	-15606,57	243564923,12
0	0	0	13238,57	-16286,57	265252253,79	-16286,57	265252253,79
1	1	-2044,2	14541,56	-16585,76	275087483,79	-15282,77	233562956,99
2	4	-2048,2	15844,56	-16868,66	284551564,97	-14262,67	203423660,44
3	9	-8602,5	17147,55	-20015,05	400602270,49	-16106,07	259405383,47
4	16	-12289,2	18450,55	-21522,85	463232896,05	-16310,87	266044371,42
5	25	-25603	19753,54	-24874,14	618722876,58	-18359,17	337059000,69
6	36	-967,8	21056,54	-21217,84	450196544,63	-13399,87	179556426,68
7	49	-7168,7	22359,53	-23383,63	546794167,97	-14262,67	203423660,44
8	64	-8279,2	23662,53	-24697,43	609962809,17	-14273,47	203731850,68
9	81	-4657,5	24965,52	-25483,02	649384306,45	-13756,07	189229370,14
10	100	49200	26268,51	-21348,51	455759083,06	-8318,57	69198551,39
11	121	2288880	27571,51	180508,49	32583315111,95	194841,43	37963184143,39
12	144	1040400	28874,50	57825,50	3343787941,89	73461,43	5396582187,39
13	169	23400	30177,50	-28377,50	805282461,21	-11438,57	130840807,39
	1638	2134305,5	357441,3	0	53543379134,18	0,00	56324368125

На основі таблиці 11 визначаємо щільність зв'язку за індексом кореляції (R) для встановлення взаємозв'язку первісних вкладень, витрат і доходів для розробки виробів і їх реалізації за формулою 3.

$$R = \sqrt{1 - \frac{5354337913 \cdot 4,18}{5632436812 \cdot 5}} = 0,2.$$

Оскільки $R = 0,2$ означає, що зв'язок слабкий, тобто існує слабе співвідношення наміченого підприємством обігу грошових внесків для розробки і реалізації нового виробу згідно тривалості життєвого циклу щодо обігу грошових внесків у звичайному процесі виробництва і реалізації продукції.

Але слід відзначити, що на практиці при прогнозуванні життєвого циклу товару цей рівень співвідношення має найбільш поширене явище, коли підприємство здійснює інновації під час виробничого процесу, а саме: існує різниця у значній сумі

первісних внесків для розробки нового виробу і запуску його у серійне виробництво, та очікуваними надходженнями грошових коштів при просуванні нової продукції на ринок.

Це демонструє графік (рис. 2), що відображає очікуваний підприємством обсяг грошових внесків для розробки і реалізації нового виробу протягом життєвого циклу товару, та, приблизно, згідно тенденцій звичайного виробничого процесу, трендову лінію грошових внесків.

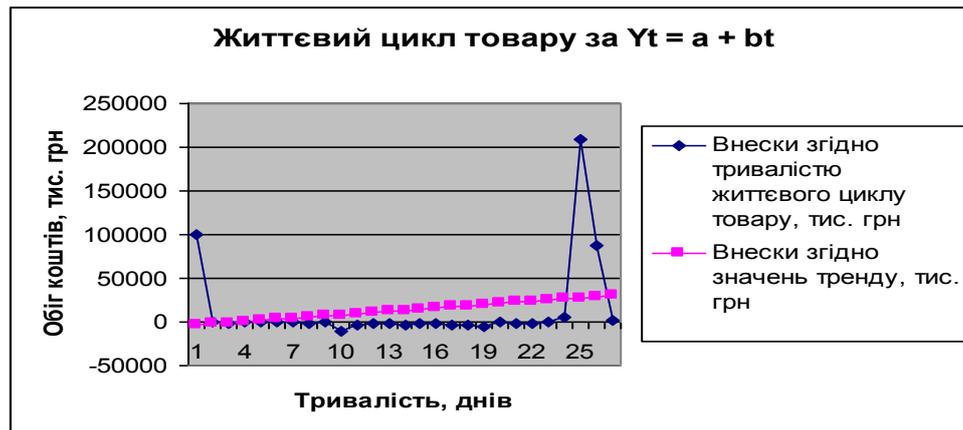

Рис. 2. Відповідність очікуваного підприємства обсягу грошових внесків за тривалістю життєвого циклу товару з фактичним обсягом грошових внесків

Згідно рис. 2 видно, що внески грошових коштів, які потребує підприємство для розробки і реалізації нових виробів згідно тривалістю життєвого циклу товарів, є емпіричною лінією регресії, а внески грошових коштів у звичайному процесі виробництва і реалізації продукції (внески згідно значень тренду) – теоретичною лінією регресії.

Опрацювати теоретичні питання

1. Структура механізму і органів публічного адміністрування.
2. Методи публічного адміністрування.
3. Чинники, які визначають побудову структури адміністративної системи.

Теми рефератів

1. Стилi публічного адміністрування.
2. Елементи організаційної структури державного управління.

3. Структури адміністративних апаратів в умовах демократії.
4. Упровадження системної методології програмного та проектного управління стратегічним розвитком територій в Україні.
5. Відкритість і прозорість публічного адміністрування.
6. Особливості зв'язків між громадянами та державою за умов демократії та панування бюрократії.

Питання для самоперевірки

1. Проблеми вибору найкращої форми правління.
2. Застосування демократичних методів публічного адміністрування.
3. Апарат публічного адміністрування: термінологічна характеристика організації та діяльності.
4. Складові адміністративних апаратів демократичних держав.
5. Структурні особливості адміністративних апаратів демократичних держав.
6. Сучасний досвід організації виконавчої влади у зарубіжних країнах.

Тема 9. Результативність та ефективність публічного адміністрування

Тема практичного заняття 9. Формування Звіту щодо виконання бюджетів

Мета: засвоїти поняття результативності та ефективності публічного адміністрування; вміти вимірювати продуктивність, результативність і ефективність публічного адміністрування.

Завдання:

1. Проаналізуйте відмінність понять "результативність" та "ефективність" публічного адміністрування. Чи тотожні ці визначення, дайте відповідь, моніторинг яких показників легше здійснювати, обґрунтуйте власну думку.
2. Проаналізуйте різноманітні підходи до розрахунку показників діяльності органів влади, встановіть найбільш простий у розрахунках та дієвий на практиці показник, визначте, чи є необхідність його використання органами влади в Україні або

він лише розраховується встановлення рівня розвитку та дієвості публічного адміністрування серед країн.

3. У результаті виконання завдання 2 було визначено перелік показників, які можуть бути використані при розрахунках результативності та ефективності. Заповніть табл. 1 за обраними показниками окремої держави відповідно за певний період.

Таблиця 1 – Показники результативності та ефективності публічного адміністрування

Показники	Значення за роками		
	t – 2	t – 1	t
Результативності публічного адміністрування			
1			
2			
Ефективності публічного адміністрування			
1			
2			

Зробіть висновки за отриманими даними розрахунків. З якими проблемами ви зіткнулись при виконанні завдання щодо розрахунку результативності та ефективності публічного адміністрування?

Наведіть приклади заходів щодо усунення означених проблем при оцінці результативності та ефективності публічного адміністрування за період для обраної країни.

Опрацювати теоретичні питання

1. Сутність результативності та ефективності публічного адміністрування.
2. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування.
3. Чинники підвищення ефективності публічного адміністрування.

Теми рефератів

1. Оцінка результативності та ефективності публічного адміністрування.
2. Ефективність управлінського процесу.
3. Документи, що регулюють процес публічного управління.

Питання для самоперевірки

1. Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування.
2. Критерії та фактори результативності та ефективності публічного адміністрування.
3. Контрактна система та неокорпоративізм.

Тестові завдання:

1. Критерії ефективності державного управління формуються на базі системи суб'єктивних цінностей, виражених в ідеології суспільно-державного ладу, в стратегічних цілях правлячого суб'єкта – політичному курсі, в концепціях, політичних установках і нормах системи управління, за якими стоять загальні національно-державні інтереси:

- а) так;
- б) ні.

2. Відповідність результатів рішень цінностям і цілям системи, суспільним потребам, інтересам і потенційним можливостям їх задоволення настає спонтанно, оскільки воно досягається зменшенням рівня функціонування всієї системи управління, неадекватністю принципів, форм, методів і стилю прийняття та реалізації рішень об'єктивному фактору та нормативно-ціннісної базі управління:

- а) так;
- б) ні.

3. Цінності, цілі, концепції, принципи державного управління, нормативна база системи управління, нарешті, суспільні потреби та інтереси – всі ці елементи критеріїв ефективності державного управління є змінними, обумовленими суспільно-державним ладом, політичним режимом і конкретним середовищем (історичне та природне), в якому живе дане політичне співтовариство:

- а) так;
- б) ні.

4. Встановіть відповідність основних ознак ефективності державного управління, які розрізняють за трьома групами критеріїв залежно від того, що визнається за основну ознаку ефективності:

1) ціннісно-раціональний;

2) цілераціональний;

3) прагматичний;

а) вимірювання ефективності управління за типом – "витрати – випуск" або "витрати – результат";

б) визначення ефективності управління за ознакою відповідності результатів рішень та їх наслідків визнаною державою цінностей, що виражені у політичній стратегії;

в) якщо за показник ефективності управління приймається відповідність результатів виконання рішення поставленим цілям, практичним завданням, вираженим у державних програмах і планах.

5. На практиці оцінка ефективності державного управління здійснюється за такими об'єктами оцінювання, які також можливо розподілити відповідно до встановлених критеріїв оцінювання ефективності державного управління:

1) державні програми, плани, принципи діяльності управління, організаційні структури, форми, методи, норми і стиль управлінської діяльності, правове та інформаційне забезпечення, способи артикуляції інтересів держави і громадян, захисту їх, обсяг і види послуг і т. д.;

2) політична стратегія, державні програми, плани, соціально-політичні та економічні концепції, принципи, методи управління;

3) безпосередні результати зміни керованих об'єктів;

а) ціннісно-раціональний;

б) цілераціональний;

в) прагматичний.

Рекомендована література

Базова:

1. Бакуменко В. Д., Бондар І. С., Горник В. Г., Шпачук В. В. Особливості публічного управління та адміністрування : навчальний посібник. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Ліра-К, 2017. 256 с.
2. Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Ковтун М. С. Основи публічного адміністрування: посібник для підготовки до іспиту. Харків : Право, 2017. 128 с.
3. Даниленко А. С. Публічне адміністрування : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
4. Зєніна-Біліченко А. С. Публічне адміністрування : конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» денної та заочної форм навчання. Київ : НУХТ, 2020. 132 с.
5. Чернеженко О. М. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасницях ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі. Київ : Ліра-К, 2018. 380 с.

Додаткова:

6. Бакуменко В. Д., Руденко О. М., Шершньова О. В. Публічне управління та адміністрування : словник-довідник. Київ : Кондор, 2018. 178 с.
7. Даниленко А. С. Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 320 с.
8. Іванюта П.В. Методологічне забезпечення оцінки конкурентоспроможності підприємств в умовах вступу України в СОТ і ЄС: [монографія] / І.А. Маркіна, В.Ф. Іванюта, П.В. Іванюта. Полтава: ПУСКУ, 2010. 198 с.
9. Іванюта П. В. Державне управління розвитком національної економіки на засадах якості: світовий досвід та реалії України: [монографія] / П.В. Іванюта. Полтава: Вид-во «Полтава», 2011. 420 с.
10. Іванюта П. В. Державне управління розвитком національної економіки на засадах якості: світовий досвід та реалії України: [колективна монографія] / М. І. Петренко, П. В. Іванюта, С. М. Мацера // Соціально-гуманітарні науки та управління в умовах глобалізаційних проблем сучасного людства – ПП «Ексклюзив-Систем», 2016. 185 с. С. 98-103.
11. Лазор О. Д., Лазор О. Я., Юник І. Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посіб. Держ. служба зайнятості України, Ін-т підготовки кадрів. Київ : Ліра-К, 2017. 268 с.
12. Наказ Мінекономрозвитку «Про затвердження Примірної методики визначення вартості життєвого циклу» від 28.09.2020 р. № 1894 (зі змінами, внесеними наказом від 19.11.2021 р. № 942).

13. Наказ Мінекономрозвитку «Про затвердження Примірної методики визначення очікуваної вартості предмета закупівлі» від 18.02.2020 р. № 275 (зі змінами, внесеними наказом від 07.04.2020 р. № 649).

14. Бриль М. А. Програмно-цільовий підхід до забезпечення розвитку сільських територій: Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління (доктора філософії) за спеціальністю 25.00.04. Національна академія державного управління при Президентові України, Київ, 2019. 219 с.

15. Методичний посібник з питань публічних закупівель. Розроблено експертами Ua-Tender.com. URL : <http://www.ua-tender.com/rubric/book/poibnyk/>

16. Методичний посібник з публічних закупівель. За підтримки Європейського Союзу і його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції. Київ : ГО «Трансперенсі Інтернешнл Україна», ДП «Прозорро», 2020. 43 с.

17. Рачинська М. П. Концепції теоретичної ідентифікації лобізму в сучасній західноєвропейській науці. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2017. № 1. С. 42-50.

Інформаційні ресурси

18. Децентралізація дає можливості, 2021 : <https://decentralization.gov.ua>

19. Законодавство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

20. Сайт Верховної ради України : <http://www.rada.gov.ua>

21. Сайт Кабінету міністрів України : <http://www.kmu.gov.ua>

22. Інструментарій сучасного менеджменту : <http://www.management.com>

23. Інтернет-портал для управлінців : <http://www.management.com>

24. Загальноєкономічний глосарій : <http://www.ssu-ekonomika.net>

25. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с. : <https://core.ac.uk/download/pdf/346596794.pdf>

26. Зеніна-Біліченко А. С. Публічне адміністрування : конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» денної та заочної форм навчання. Київ : НУХТ, 2020. 132 с. <http://library.nuft.edu.ua/new-ebook/post/zienina-bilichenko-a-s-publichne-administruvannia-elektronnyj-resurs-konspekt-lektsij-dlia-zdobuvachiv-osvit-stup-mahistr-spets-073-menedzhment-osvit-prof-prohramy-menedzhment-orhanizatsij-i-ad/>

27. Модель САФ. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу : <http://www.center.gov.ua/pres-tsentr/materiali/item/755-модель-caf>

28. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2018. 278 с. : https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4925/1/NP_Public%20administration_2019.PDF

29. Чикаренко І.А, Бородін Є.І. Програмно-цільовий інструментарій управління розвитком та співробітництвом об'єднаних територіальних громад : <https://grani-print.dp.ua/index.php/home/article/view/100>